242509 - Ahiret hesabı, insanın ömrüne göre mi yapılır?

Soru

Ahiret hesabı, insanın yaşam süresine göre değişir mi? 80 sene yaşayıp tövbe ve fazla sevap kazanmak için uzun fırsatlara sahip olan kişinin hesabı ile, yirmi veya otuzlu yıllarda vefat edenin hesabı bir olur mu? Amelin niteliği gibi diğer hususlar göz önünde tutulacak mı?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

İslam şeriatının metinleri, işaret ettiğine göre yaşam süresinin hesap ve cezalarda etkisi mevcuttur.

Ebu Berze el Eslemî radıyallahu anhu'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: «Hiçbir kul; kıyamet gününde ömrünü nerede tükettiğinden, ilmiyle ne gibi işler yaptığından, malını nereden kazanıp nerede harcadığından, vücudunu nerede yıprattığından sorulmadıkça bulunduğu yerden kıpırdayamaz.» (Tirmizi 2417)

Bu anlamı şu hadis daha da pekiştirmektedir: Ebu Hureyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur:

"Altmış yaşına kadar gelmiş uzun ömürlü insan için Allah'ın huzurunda özür beyan etme (daha fazla yaşasaydım demek gibi) hakkı kalmaz".

Yüce Allah şöyle buyurdu: Onlar cehennemde, "Ey Rabbimiz! Bizi buradan çıkar ki dünyada iken işlemekte olduğumuzdan başka ameller, salih ameller işleyelim" diye bağrışırlar. (Onlara şöyle denilir:) "Sizi, düşünüp öğüt alacak kimsenin düşünüp öğüt alabileceği kadar yaşatmadık mı? Size uyarıcı da gelmişti. Öyle ise tadın azabı. Çünkü zalimler için hiçbir yardımcı yoktur." (Fatır/37)

İbn Kesir Rahimehullah şöyle dedi: "Yani dünyada yeterli ömürler yaşamadınız mı?; Şayet haktan

faydalanacak olsaydınız yaşadığınız süreler boyunca faydalanırdınız!

Müfessirler söz konusu ömür miktarı hakkında farklı görüş bildirmişlerdir: Ali bin Hüseyin Zeynelabidin, on yedi sene olduğunu söylemiştir. Katede: "Ömrün uzunluğu insanın aleyhine bir delildir. Ömür uzunluğuyla kalbin değişmesinden Allah'a sığınırız. Söz konusu ayet indiğinde insanların arasında on sekiz yaşında olanlar da vardı…"

İbn Abbas Radiyallahu anhu şöyle dedi: "Yüce Allah söz konusu ayette Ademoğluna mazeret verdiği yaş altmıştır." Bu rivayet, İbn Abbas'tan rivayet edilen en sahih rivayettir. Aynı zamanda tercihli bir görüştür.." (Tefsir İbn Kesir 6/553)

Yüce Allah bir kuluna yeterli ve uzun ömür verdiğinde buna karşılık olarak da cezası da çok olur. Zira yüce Allah şöyle buyurdu: "İnkâr edenler, kendilerine vermiş olduğumuz mühletin, sakın kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar. Biz, onlara ancak günahları artsın diye mühlet veriyoruz. Onlar için alçaltıcı bir azap vardır." (Ali İmran 178)

Şeyh Sa'di Rahimehullah şöyle dedi: "Biz, onlara ancak günahları artsın diye mühlet veriyoruz. Onlar için alçaltıcı bir azap vardır." Yani Allah, zalime mühlet verir ki onun zulmü artar ve küfrü tekrarlanır. Öyle ki Allah onu yakaladığı zaman çok çetin ve güçlü bir şekilde yakalar. Zalimler onlara verilen mühletten korksun ve yüce Allah'ın bunu ihmal ettiğini sanmasınlar. (Tefsirussadi 158)

Şeyh Emin Şenkiti Rahimehullah şöyle dedi: Bu ayette kafirlere mühlet verildiği zikredilmektedir. Daha fazla günah kazanmaları ve buna karşılık daha fazla azaba maruz kalmaları içindir. Başka bir ayette onlara bu mühleti vermez ancak onları zorluklarla ve güçlüklerle imtihan eder, şayet hatalarından dönmezlerse onlara bol nimetler vererek onlara mühlet verir ve onları ansızın yakalar.." (Advaul beyan 1/352-353)

Sonuç: Ömür uzunluğu, ahiret hesabında ve amel terazisinde iki şekilde değerlendirilir:

Birincisi: Uzun ömür Allah'ın kulu aleyhine bir delil olup kul daha uzun ömür talep edemez. Zira salih amel işleyecek kadar uzun süre verilmiştir. Ayrıca ibret alması, öğüt alması ve zulmünden

dönüp Rabbine dönmesi için gerekli fırsatlar verilmiş fakat gereğini yapmamıştır. Verilen zamanı ve fırsatları heba ederek hüsrana uğramıştır.

İkincisi: Uzun zaman ve uzun ömür eylemlerin kabıdır. Salih amellerle doldurur veya kötü ahlak ve eylemlerle doldurur. Böylece kıyamet gününde âdemoğlu bu kabı nelerle doldurduğunu sorulmadıkça yerinde kıpırdamaz.

Şüphesiz kulun hesabı kıyamet gününde eylemsiz zamanla ilgili değildir. Nitekim kul bir amel sunmadan zaman onun üzerinden akıp gitmez. Böylece her hayırlı ve şerli eylemin mutlaka bir zamanı ve içinde geçen bir ömür olması gerekir.

Yüce Allah şöyle buyurdu: “Hayır! (öğüt almazlar.) Aya, çekilip gittiğinde geceye, aydınlandığında sabaha andolsun ki o (cehennem), insan için; içinizden ileri geçmek yahut geri kalmak isteyenler için uyarıcı olarak elbette en büyük bir şeydir.”Muddessir 32-37

İbn Kayyım Rahimehullah şöyle dedi: “Doğru zamanı kaybetmek eksikliğin dibine götürür, zira zamanı koruyan mükemmellik derecelerinde yükselir. Zamanı kaybeden yerinde kalmaz, bilakis eksiklik derecelerinde iner. Bir insan ilerlemezse mutlaka gerileyecektir. Kul sürekli durmadan yürür; yukarıya yükselir veya aşağıya iner. Öne doğru gider veya geriye gider. Doğal hayatta ve şeriatta durmak yoktur. İnsan aşamalardan ibaret olup hızlı veya yavaş, ileri veya geri gider. Yolda duracak değildir. Ancak hedef yolunda yavaş veya hızlı bir şekilde hareket etmektedir. İçinizden ileri geçmek yahut geri kalmak isteyenler için uyarıcı olarak elbette en büyük bir şeydir.” İnsanoğlu durağan olarak zikredilmemiştir. Zira cennet ve cehennem arasında bir konak yoktur. Bu iki yerden başka geçilecek başka yol olmayacaktır. Her kim salih amel işleyerek ilerlemezse, kötü amellerle geriye gitmeye mahkumdur.” (Medaric salikin 1/278)

Bu nedenle kıyamet günü, aldanma ve hasret günü olarak isimlendirilmiştir. Fırsat ve mühlet olmasına rağmen ömrünü Allah rızası dışında geçirenler için bir hasret olacaktır. Nihayet o günde ömürler tükenmiş, fırsatlar kaçırılmış ve mazeretler kabul edilmeyecektir.

En iyisini Allah bilir.